

هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی

(رابطه بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی)

دانش آموزان عادی و نابینا

www.ketab.ir

نویسندگان:

محمد مراد خوش اخلاق

فاطمه خوانساری

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: خوش اخلاق، محمدمراد، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور: هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی (رابطه بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان عادی و نابینا) نویسندگان محمدمراد خوش اخلاق، فاطمه خوانساری.

مشخصات نشر: اهواز: پژوهندگان راه دانش، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۱۳ ص.

شابک: ۳-۳۰۴-۳۴۵-۶۰۰-۹۷۸-۱۷۰۰۰۰ ریال.

فروست: انتشارات پژوهندگان راه دانش؛ شماره نشر ۱۳۱۵.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع: هوش هیجانی -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Emotional intelligence -- Iran -- Case studies

موضوع: موفقیت تحصیلی -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Academic achievement -- Iran -- Case studies

شناسه: روده: - انتشار: فاطمه، ۱۳۵۲ - رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۷ ۹هـ/خ BF۵۷۶

رده: دی دیوید ۱۵۲/۴۰۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۷۸۷۶۹

انتشارات پژوهندگان راه دانش

ناشر: پژوهندگان راه دانش

شماره نشر: ۱۳۱۵

نام کتاب: هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی (رابطه بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

عادی و نابینا)

مؤلف: محمد مراد خوش اخلاق - فاطمه خوانساری

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

چاپ: ترنگ

صفحه آرای: پژوهندگان

سایز: وزیری

شابک: ۳-۳۰۴-۳۴۵-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

www.ketab.org.ir

حق چاپ و نشر محفوظ است.

طبق قانون حقوق نویسندگان و مصنفان هرگونه کپی برداری به هر روش پیگرد قانونی دارد.

تهران: خیابان آذر شمالی، ساختمان بعثت، طبقه سوم ۶۶۱۲۰۵۵۴ - ۹۱۲۸۸۸۴۹۶۹

اهواز: خیابان نادری شرقی، نبش خیابان کرمی خراط ۳۲۲۱۹۲۰۲ - ۳۲۲۰۲۸۰۲ - ۹۱۶۱۱۸۵۱۱۸

فهرست

۷	مقدمه
۹	فصل اول: پیشینه
۱۱	تعاریف مختلف هوش
۱۵	نظریه هوش هوارد گادنر
۱۹	هوش دی - دگانه و مسئولیت های مدارس
۲۳	هیجان
۲۴	تعاریف هوش هیجانی
۲۵	تاریخچه هوش هیجانی
۲۸	مدل های هوش هیجانی
۲۸	مدل توانایی
۳۱	مدل هوش هیجانی دانیل گلمن
۳۲	مدل شخصیتی بار - آن
۳۲	مدل کوپر و ساواف
۳۳	تفاوت بهره هوشی (هوشبهر) با هوش هیجانی
۳۴	راه های افزایش هوش هیجانی
۳۴	شناسایی حالات هیجانی
۳۵	درک هیجاناتها
۳۶	تنظیم و کنترل هیجان
۳۷	استفاده مؤثر از هیجاناتها
۳۷	هوش هیجانی در نابینایان
۳۸	نقش خانواده در پرورش اجزای هوش هیجانی نابینایان
۳۹	نقش مدرسه در پرورش هوش هیجانی نابینایان
۴۰	برخی اثرات هوش هیجانی
۴۰	هوش هیجانی و سلامت

۴۲	هوش هیجانی و روابط میان فردی
۴۳	هوش هیجانی و پر خاشگری
۴۵	هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی
۴۶	تفاوت‌های جنسیتی در هوش هیجانی
۴۷	پیشینه
۴۷	تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۵۳	تحقیقات انجام شده در خارج کشور
۵۷	فصل دوم: روش‌شناسی
۵۹	روش
۵۹	جامعه آماری
۵۹	نمونه آماری
۶۱	ابزار مورد استفاده
۶۱	پرسشنامه هوش هیجانی شات
۶۱	نمره گذاری پرسشنامه هوش هیجانی شات
۶۲	اعتبار و پایایی پرسشنامه هوش هیجانی شات
۶۳	روش انجام مطالعه
۶۳	تجزیه و تحلیل داده ها
۶۵	فصل سوم: یافته‌ها و نتایج
۶۷	بررسی نرمال بودن داده ها
۶۷	توصیف یافته ها
۶۷	توزیع دانش آموزان پسر عادی بر اساس نمره کل هوش هیجانی
۶۸	توزیع دانش آموزان دختر عادی بر اساس نمره کل هوش هیجانی
۶۹	توزیع دانش آموزان پسر نابینا بر اساس نمره کل هوش هیجانی
۷۰	توزیع دانش آموزان دختر نابینا بر اساس نمره کل هوش هیجانی
۷۱	توزیع دانش آموزان پسر عادی بر اساس عملکرد تحصیلی
۷۲	توزیع دانش آموزان دختر عادی بر اساس عملکرد تحصیلی
۷۳	توزیع دانش آموزان پسر نابینا بر اساس عملکرد تحصیلی

- توزیع دانش آموزان دختر نابینا بر اساس عملکرد تحصیلی..... ۷۴
- بررسی هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر عادی..... ۷۵
- بررسی هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان دختر عادی..... ۷۶
- مقایسه هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر و دختر عادی..... ۷۷
- بررسی هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر نابینا..... ۷۸
- بررسی هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان دختر نابینا..... ۷۹
- مقایسه هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر و دختر نابینا..... ۸۰
- مقایسه هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان عادی و نابینا..... ۸۱
- اطلاعات و آمار استنباطی..... ۸۲
- بررسی تفاوت معنی دار بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر عادی و نابینا..... ۸۲
- بررسی تفاوت معنی دار بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان دختر عادی و نابینا..... ۸۳
- بررسی تفاوت معنی دار بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر و دختر عادی..... ۸۴
- بررسی تفاوت معنی دار بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان پسر و دختر نابینا..... ۸۵
- بررسی همبستگی بین هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان عادی..... ۸۶
- بررسی همبستگی بین هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان نابینا..... ۸۷
- نتیجه‌گیری..... ۸۹
- فهرست منابع..... ۹۳
- الف) منابع فارسی..... ۹۵
- ب) منابع لاتین..... ۱۰۳
- پیوست..... ۱۰۷

مقدمه

در جهان کنونی، عملکرد تحصیلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. جوامع پیشرفته و در حال پیشرفت، تأکید زیادی روی عملکرد تحصیلی دارند. در واقع عملکرد تحصیلی به تمام درگیری‌های دانش‌آموزان در محیط مدرسه اشاره دارد که دربرگیرنده تأثیرات هیجانی، انگیزش و برنامه ریزی است (درتاج، ۱۳۸۳: ۶). مسأله عملکرد تحصیلی از جمله مسائل است که ذهن مربیان را به خود جلب کرده است. این که چه عاملی بر پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر گذاشته یا سهم و مشارکت هر عامل چه اندازه است همواره در حیطه‌های مورد علاقه روان‌شناسان تربیتی می‌باشد (طباطبایی، ۱۳۷۶: ۴).

عوامل مختلفی بر عملکرد تحصیلی افراد تأثیر می‌گذارند که متخصصان تعلیم و تربیت آن‌ها را به چهار دسته شامل عوامل فردی، عوامل آموزشی، عوامل خانوادگی و عوامل اجتماعی تقسیم کرده‌اند (زهرا ناز، ۱۳۸۴: ۱). در بین عوامل فردی، یکی از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی افراد، هوش و توانایی ذهنی اوست.

بی‌تردید یکی از اهداف مهم آموزش و پرورش پرداختن به جنبه شناختی شخصیت فراگیران و کمک به آن‌ها جهت پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف است. بر این اساس در حوزه روان‌شناسی تربیتی، متغیرهای شناختی مرتبط با پیشرفت تحصیلی مثل هوش و توانایی به‌صورت گسترده‌ای مورد مطالعه قرار گرفته است (دربی و همکاران، ۲۰۰۷: ۲).

یکی از جنبه‌های مهم در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، هوش هیجانی^۱ است. از زمان مطرح شدن هوش هیجانی توسط سالوی و مایر^۲ در سال ۱۹۹۰ تا کنون تحقیقات

1- Deary

2 - Emotional Intelligence

3 - Salovey and Mayer

زیادی در زمینه هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی صورت گرفته است که بیشتر آن‌ها ارتباط بین هوش هیجانی و عملکرد تحصیلی را تأیید کرده‌اند (کریمی، ۱۳۹۲: ۲۵).

کودکان با نیازهای ویژه، کودکانی هستند که برای شکوفا شدن استعدادهای بالقوه‌ای که دارند به آموزش و پرورش و خدمات ویژه نیاز دارند (هالاها^۱ و همکاران، ۲۰۰۹: ۴). بخش قابل توجهی از افراد هر جامعه‌ای را افراد با نیازهای ویژه تشکیل می‌دهند که بی‌توجهی به نیازهای آن‌ها می‌تواند هر جامعه‌ای را با مشکلات فراوانی روبرو سازد. اما برای رسیدن به این باور مسیر طولانی و پرفراز و نشیبی طی شده است تا توجه به این بخش از جامعه اهمیت خود را پیدا کند.

افراد با آسیب‌های بینایی بخشی از جامعه افراد با نیازهای ویژه هستند و اگر چه شیوع آسیب بینایی نسبت به سایر آسیب‌ها بسیار کمتر است، اما توجه به نیازهای ویژه این گروه بسیار مهم و ضروری است. گفته شده است که کودکان با آسیب بینایی مشکلاتی بیش از همسالان عادی خود تجربه می‌کنند. زیرا نقص بینایی به عنوان یک مانع در تعاملات اجتماعی آنان موجب می‌شود که این افراد همسالان خود ارتباط اجتماعی کمتری داشته باشند و چون ادراک از خود و برداشت فرد از خود، رای‌بار قوی اجتماعی است، بنابراین روی ارزشیابی خود یا همان عزت نفس آنان تأثیر می‌گذارد (به پژوه، ۱۳۹۱: ۲۸). از این رو، توجه به این نکته که کودکان با آسیب بینایی به میزان آسیب بینایی خود از دریافت آموزش‌های لازم در زمینه مهارت‌های اجتماعی و هیجانی بی‌بهره هستند، آموزش هدفمند را برای آنان ضرورتی انکارناپذیر می‌نماید. دلیل این امر این است که افراد با آسیب بینایی در صورت عدم آشنایی با مهارت‌های اجتماعی و هیجانی در روابط خود با دیگران مرتکب ناپختگی‌هایی می‌شوند که موجب کاهش اعتماد به نفس و عزت نفس آن‌ها می‌شود (ساکس^۳، ۲۰۰۶: ۸). بنابراین توجه به هوش هیجانی و آموزش آن به کودکان نابینا امری ضروری است.

1 - Hallahan

2 - Visual Impairment

3 - Sacks